

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №7

Юли 2019

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По настоящи оценки на САРА, общото производство на пшеница за 2019/20 год., е за 5,7 млн.т. Изкупната цена средно за новата реколта се предвижда да бъде около 290 лв/т.
- При ечемика производството се изчислява на 540 хил.т, като средните изкупни цени за страната ще са около 275 лв/т. При рапицата прибраното семе се оценява на 430 хил.т., а средните цени за новата кампания се предвижда да са 670 лв/т.
- По първоначални оценки на САРА, реколтираните площи с царевица през тази година ще възлязат на 450 хил.ха. Производството не се изчислява да бъде по-малко от 3,3 млн.т. По прогнози на [JRC-Mars](#) добивът ще е 7,53 т/ха, което е почти идентично с производителността от миналата година.
- При слънчогледа се очаква намаление на площите до 727 хил.ха. Оценката на САРА за реколтата 2019/20, е тя да е около 1,7 млн.т. Прогнозният добив според [JRC-Mars](#) е 2,6 т/ха. Очакванията на САРА са, че отчетният добив няма да достигне тези равнища.
- Изкупните цени за новата реколта при пролетниците, е те да са малко по-високи от миналогодишните. При царевицата, цената от място (Централна Б-я) е за около 280 лв/т, а при слънчогледа (Североизточна Б-я) - 570 лв/т.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- В края на м.юли, 2019 г., FOB цените на зърно от Украйна леко се понижават с настъпване на новата реколта. FOB цената за хлебна пшеница в Черноморския район се движи около 195-200 US\$/т, ечемика – 175-185 US\$/т, фуражна пшеница – 180-185 US\$/т. FOB цената за царевица от Украйна през м.юли е около 195 US\$/т, а слънчогледовото олио продължава да се покачва и вече е около 750 US\$/т.
- По последни прогнози на [USDA](#), световното производство на пшеница ще бъде по-малко от прогнозираното преди 2-3 месеца (780 млн.т), но с 6% повече от миналогодишните обеми – 771 млн.т. Корекции в реколтата се предполага да има в ЕС, Русия и Украйна.
- Прогнозата на [USDA](#) за царевицата от м.юли показват намаление на годишна база от 1,5%, най-вече заради спада в САЩ, където е около 30% от зърното. Големите горещини в Европа през последните седмици по данни на [JRC-Mars](#) ще намалят обемите с 3% под миналогодишните. Това стимулира световните цени, които се прогнозира да бъдат по-високи през новата година.
- Световното производство на растителни мазнини се очаква да достигне връх от 208 млн.т. - 2% над същото от предходната година. Общо цените в тази група ще останат ниски, близки до тези от миналата година. FOB цените за 2019 г. на палмово олио от Азия, най-силно влияещи върху цената на слънчогледовото олио е за 475 US\$/т.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	04.2019	05.2019	06.2019	07.2019*	08.2019*
Хлебна пшеница	351,25	340,49	327,35	310	300
Фуражна пшеница	325,84	307,69	299,93	290	285
Ечемик	315,00	300,00	260,00	260	260
Царевица	280,00	276,42	277,41	285	290
Слънчоглед**	571,50	579,50	585,50	585	590

*Прогнозни цени

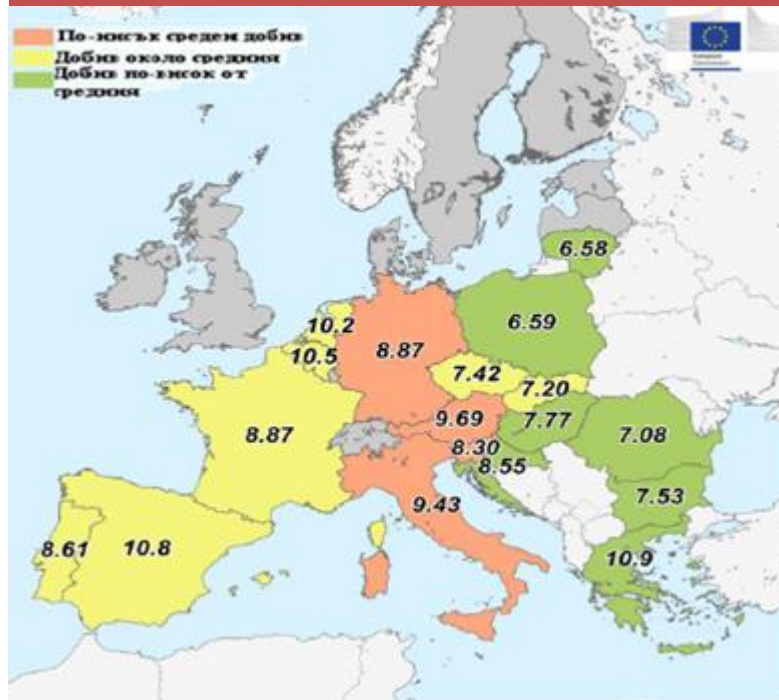
**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	05.2019	06.2019	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	175,79	182,53	-3%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	131,51	132,18	+18%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	150,73	172,74	+22%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	645,19	641,99	-3%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозиран добив на хектар от царевица в ЕС за реколта 2019/20 г от JRC-Mars към ЕК

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, July, 2019

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- По данни на МЗХГ, производството на домати от началото на годината е с около 44% по-малко отколкото година по-рано. По последващи прогнози на САРА, производство на домати през 2019 г. няма да бъде под нивата от предишната година и ще възлезе на 155 хил.т. Заради студения време има забавяне в появата на местна продукция. Всичко това рефлектира в повишение на цените през м.юли, които на едро са с около 40% по-високи от миналогодишните и с около 14% нагоре в търговията на дребно.
- Предварителните прогнози за производството на краставици през 2019 г., е за спад от 2% на годишна база до 71 хил.т. Постепенно от 2017 и 2018 г. се забелязва ръст в количествата от открити площи, които достигаха 14-15 хил.т, след като от 2012 г. паднаха до под 10 хил.т. Производството от открити площи се предвижда да се задържи на тези нива.
- Текущите оценки за производството на пипер е то да се повиши с около 1% в сравнение с предходната 2018 г., нараствайки до 53 хил.т. Пиперът е сред 3 култури с най-големи колебания на производството, които възлизат на около 15%. Причината е доминацията на производството на открити площи.
- Цените през 2019 г. на всички нива (производство, търговия на едро и дребно) са по-високи отколкото средните през последните години. При доматите, средногодишните цени на дребно се очаква да бъдат около 2,65 лв/кг - 9% над тези от периода 2014-2018 г., при пипера да достигнат 2,30 лв/кг - 12% над тези за последните 5 години, а при краставиците да варират около 2,60 лв/кг – близко до нивата за предходните 5 години.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- През последните 5 години световното производство на домати расте с темп от 1% годишно. Това е сравнително бавен темп съпоставено с изменение ръста в други растениевъдни сектори. През 2018 г., производството се очаква да бъде около 181 млн.т. Най-големите производители на домати са Китай и Индия. Сред европейските страни, най-големият производител за 2018 г. е Италия – 6,1 млн.т и Испания – 4,8 млн.т. Испания е най-големият производител за прясна консумация в ЕС.
- Производството на краставици по данни на [ФАО](#) между 2013 и 2017 г. расте с около 3,5% годишно. През 2018 г. се очаква общото производство да достигне 85 млн.т. Безспорен лидер в производството е Китай с над 80%, а много след тях са Иран. За последните години европейските страни засилват присъствието си в търговията.
- Производството на сладък пипер в света достига около 40 млн.т. през 2018 г. Производството расте с 3% годишно в последните години. Най-голям производител е Китай с 51%, Мексико – 8% и Турция – 7%. Лидери в износа са: Мексико – 22%, Испания – 21% и Холандия – 17%.

Изкупни цени, лв./тон

	04.2019*	05.2019*	06.2019*	07.2019*	08.2019*
Домати	1,15	0,85	0,75	0,85	0,70
Краставици	1,40	1,00	0,80	1,00	0,80
Пипер	1,10	0,90	0,90	0,80	0,80

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	04.2019	05.2019	06.2019*	07.2019*
Домати - оранжерийни	3,33	2,21	1,67	2,05
Домати - внос	2,38	1,67	1,20	1,70
Краставици - оранжерийни	2,20	1,53	1,12	2,20
Краставици - внос	1,70	1,22	1,10	1,80

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	04.2019	05.2019	06.2019*	07.2019*
Домати	3,34	3,34	1,93	1,99
Краставици	2,73	2,73	1,82	2,31
Чушки (зелени)			3,06	2,52

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на доматите в Европа от началото на м.юли вървят нагоре, като са с 23% по-високи на годишна база и с 4% над средните за последните 5 години. Тези равнища се дължат основно на рязкото покачване на цените в Испания, която е най-големият производител на домати за прясна консумация в ЕС. Причините за покачването е горещата вълна в последните седмици. Очакванията са цените на едро да останат относително високи и през м.август и да се нормализират през м.септември на равнища около 0,9 евро/кг.
- При пипера, цените в ЕС, които обичайно намаляват през този период на годината остават сравнително добри. В основните страни производителки – Италия, Испания, Холандия, цената е около 1,1 евро/кг, докато година по-рано цените са около 0,85 евро/кг. През м.юли, 2019 г., изкупните цени на пипер от Турция спадат и са с 6% надолу на месечна база - 0,33 US\$/кг.
- Производствените цени на краставици по данни на www.tridge.com през м.юли спират своя спад и леко се покачват на месечна база. Предлагането на краставици от Испания почти спря, което се отрази на цените от Холандия, Полша и Турция. Цената на холандски краставици през този период е около 0,5 евро/кг, докато година по-рано цената е била около 0,4 евро/кг. Цената на едро на краставици, която се предлага от Турция е 0,4 US\$/кг.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- За България се наблюдава спад на изкупените количества краве мляко за първите пет месеца на годината в размер на 4,4 хил.т. (-2%). Това до голяма степен се дължи на свиване на производството, което през 2019 г. се очаква да възлезе на около 900-910 хил.т. - около 6% под производството от последните 3 години. Този спад идва от намаление на поголовието и липсата на развитие при млечността на животните.
- Намалението на изкупеното мляко води до свиване производството на някои продукти. Най-много е намалено производството на масло - 8% и сирената от краве мляко с 4%. При сирената с добавена растителна мазнина има ръст от 6%.

Развитие на млечната верига в света

- Средната изкупна цена през м.юни в страните от Западна Европа спада леко (0,67 лв./кг.) от предходния месец, а за новите страни членки намалява с 1% до 0,61 лв./кг.
- Спот цената на свободните количества суровото мляко на борсата Лоди в Италия, продължи да се покачва през м.юли, преминавайки 0,47 евро/л., давайки позитивен сигнал за търсенето на пазара и недостатъчни количества свободно мляко.
- За първите пет месеца в ЕС увеличението на изкупеното мляко е 0,3% сравнено със същия период на предходната година. Най-значим ръст се наблюдава в Ирландия (+11%). Най-значимо е намалението в Хърватия (-4%) и Австрия (-4%).
- Цената на обезмасленото сухо мляко на борсите в Съюза се задържа близо до нивата от предходния месец подкрепяно от силното търсене на външни пазари - 32%. Най-голям ръст има за Китай (+83%) и Индонезия (+146%).
- Цената на маслото в ЕС продължава плавно да намалява, като е с над 30% под цената от м.юни предходната година. Намаляване цените на маслото ще доведе до постепенен натиск върху изкупните цени на млякото и до тръгване нагоре в цените на другите млечни продукти.
- Износът на масло е нараснал с 52% за м.май. Наблюдава се увеличение на вноса от САЩ (+39%), Япония (+25%) и Китай(+11%).

Актуална информация

- Бяха предложени промени по схемите за обвързана подкрепа за млечни и месодайни крави и биволи. Предлага се да бъде увеличен броят на животните от 30 на 50, които да имат по-високо подпомагане. Ставката да бъде повишена от 10% на 25% за първите 50 животни. При схемата за овце и кози-майки под селекционен контрол се предвижда да бъде увеличен броят на животните от 100 на 200, които ще получат по-високо подпомагане, като процентът да бъде увеличен от 10% на 25%.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	04.2019	05.2019	06.2019	07.2019*	08.2019*
България	58,60	58,62	58,10	57,70	57,20
ЕС (13)	61.78	61.73	61.41		

Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	03.2019	04.2019	05.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	381.4	399.0	395.0	-1.0	+32.0

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	03.2019	04.2019	05.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1840.0	1728.0	1904.0	+10.2	+5.3
ЕС (28)	813.6	799.93	776.5	-2.9	-30.8

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	03.2019	04.2019	05.2019	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1010.0	1016.0	1024.0	+0.8	+2.1
ЕС (28)	625.9	614.1	604.4	-1.6	-8.0

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Според препоръки на властите в Китай, консумацията на млечни продукти на човек в страната трябва да възлезе на около 110 кг/годишно приравнено към прясно мляко. Установява се, че през последните години около 30% от населението успява да достигне тези равнища, което обяснява непрекъснатото увеличение на вноса и високите цени на млечните продукти, средно около 2 евро/кг за прясно мляко. Стремежа за постигане на тези равнища ще дава тласък на пазара на мляко и цените на млечните продукти в дългосрочна перспектива ще растат.
- В края на м.юни представители на ЕС и страните от Меркосур (търговски блок състоящ се от Бразилия, Аржентина, Парагвай и Уругвай) постигнаха съгласие за търговско споразумение. Според ЕК това споразумение ще консолидира политическото и икономическо партньорство между двата региона. Споразумението предвижда намаление на редица мита, сред които и тези за млечните продукти. Представители на Европейския млечен брод (ЕМВ) изразяват опасения за засилване на конкуренцията, водейки до пренасищане на вътрешния пазар, но вероятността това да се случи в млечния сектор не е голяма.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- След като през м.май цените на едро на говеждо и телешко месо достигнаха най-високото си равнище от началото на годината, през м.юни беше отбелязан съществен спад. Понижението е с 24% спрямо средната цена на тон кланично тегло за предходния месец и с 19% сравнено с цената, достигната през същия месец на 2018 г.
- В условията на постоянно намаляващо производство и недостатъчно вътрешно предлагане, причините за отчетения спад могат да се търсят най-вече в нестабилността и небалансираността на пазара на говеждо и телешко месо, където количествата на заклани животни в кланиците е малко, а качеството в различните месеци е различно и това води до сериозното вариране в цените.
- От началото на годината европейските цени се движат с около 2-5% под нивото за 2018 г. и под средното за последните три години, очертавайки непрекъснатата тенденция на намаление, по-силно изразена от м.май насам. През идните два месеца се прогнозира българските цени да се възстановят на нива около 3,70-4,00 лв./кг кланично тегло, което е близо до миналогодишните равнища, като по-ниски цени има след есента, когато животните за бракуване се продават.
- Цените на едро на свинското месо продължават устойчивия си растеж, като през месец юни достигнаха 3,80 лв./кг кланично тегло (+19% на годишна база). Предвид условията на вътрешния и международния пазар и независимо от това, че българските цени са над равнището на средно европейските (1762 евро/тон), тенденцията на увеличение се очаква да продължи и напред. Прогнозираният ръст е между 16-19% сравнено със същия период на миналата година.
- Прогнозираното увеличение на консумацията на пилешко месо в страната в краткосрочен план и стабилното развитие на производството ще поддържат цените на едро на нива около 3,10 лв./кг. До м.април 2019 г. в кланиците са произведени 28,3 хил. т. месо от бройлери (+8% на годишна база).

Важни събития през юли 2019 г.

- ЕС се споразумя със САЩ и основните вносители на говеждо месо, произведено без хормони, за преразпределение на съществуващата квота от 45 000 тона. Договорени са 35 000 тона от квотата за американските производители, които ще бъдат разпределени поетапно за 7 годишен период. Към момента делът на САЩ в общия внос на говеждо месо в ЕС е около 7%.
- Разпространението на африканска чума по свинете в Полша се разраства. В края на миналия месец беше регистрирано най-голямото огнище от 2014 г. насам, където бяха унищожени повече от 8000 животни. Полша е четвъртият по-големина производител на свинско месо в ЕС с дял от 9% в общото производство през 2018 г. Последствията от АЧС може да окажат негативно влияние върху условията на европейския пазар.

Цени, лв./тон кланично тегло

	04.2019	05.2019	06.2019	07.2019*	08.2019*
Говеждо и телешко месо	4218	4618	3490	4000	3700
Свинско месо	3365	3740	3804	3900	4000
Пилешко месо	2998	3010	3064	3060	3010
Агнешко месо	12061	12076	12070	-	-

*Прогнозни цени

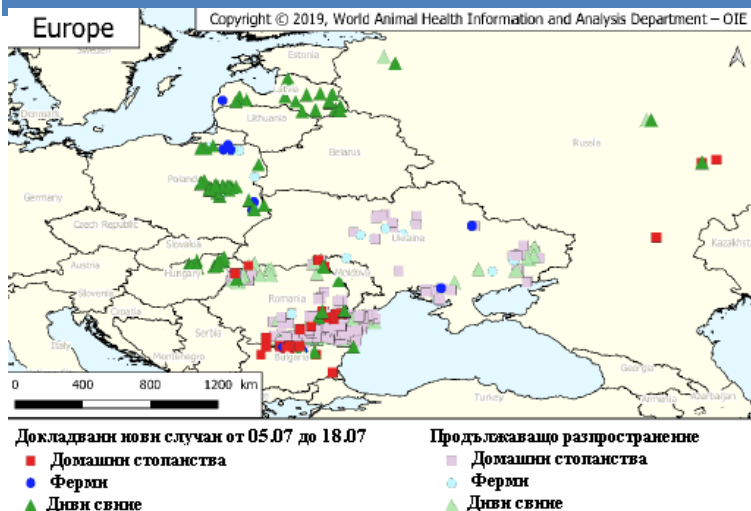
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Според краткосрочната прогноза на експертите към ЕС производството на говеждо и телешко месо през 2019 г. ще намалее с 1% на годишна база, като се очаква негативният тренд да продължи и през 2020 г. Причините са коренят в свиването на поголовието в стадата, като резултат от недостига на фуражи през изминалата година.
- Прогнозираният спад в предлагането ще доведе до намаление на консумацията до 10,8 кг на глава от населението (-2% на годишна база).
- Въпреки постоянно растящия експорт, очакванията са до края на настоящата година предлагането на свинско месо на европейския пазар да остане стабилно. През 2020 г. се прогнозира растеж на производството с около 1,4%, поради високите цени. Независимо от това, растящото ценово равнище ще доведе до спад на консумацията, с около 0,5 кг на човек, поради пренасочване на потреблението предимно към птичето месо.
- Предвижда се до края на 2019 г. експорта на овче и агнешко месо от ЕС да се задържи на позиции, близки до миналогодишните. При износа на живи животни се очаква сериозен растеж (+25% на годишна база), като основни дестинации са Либия, Иран и Саудитска Арабия, което да помогне на пазара при намалената консумация във Великобритания.

Разпространение на Африканска чума по свинете в Европа по наблюдения на Международната организация за здраве по животните

Източник: <http://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/animal-diseases/african-swine-fever/>